



## 4000 manschappen verbleven drie maanden op de hei bij Bussum

Deze zomer kwam er aan de rand van het terras van seizoenskampeerterrein De Fransche Kamp een kunstwerk. Boomkunstenaar Dave Harmsworth van Treeworks uit Utrecht maakte het met de kettingzaag.

### Een soldaatje uit 1809

Het beeld, met een ongeveer drie meter hoge sokkel, is gemaakt van de stam van een grove den die ter plekke is gegroeid en die anders verwijderd had moeten worden. Afgebeeld is een soldaatachtige figuur. Onder het beeld zijn de logo's van het Goois Natuurreservaat (GNR) en Stichting De Fransche Kamp afgebeeld. Rond de stam is een statafelblad gemonteerd. Het soldaatje lijkt sterk op de grenadier op het uithangbord van de camping, dat de kunstenaar dan ook als voorbeeld heeft genomen. Het uithangbord is omstreeks 1950 door de Kortenhoefse kunstenaar Flip Hamers gemaakt voor het ontvangstgebouw.

### Militair kamp uit 1809

Wie was dat soldaatje, dat duidelijk van een neutje geniet? Hij stelt één van de 4000 soldaten voor van koning Lodewijk Napoleon (namens zijn broer Napoleon koning van Holland). Zij verbleven in 1809 enige maanden in dit gebied op de grote Gooise heide. Het gebied heette destijds officieel het 'Kamp van Naarden'. Dat lijkt nu een wat verwarrende naam, maar Naarden was de dichtstbijzijnde plaats en garnizoensstad. Bovendien hoorde Bussum toen nog tot de gemeente Naarden. In Bussum en Hilversum stond het gebied sindsdien bekend als De Fransche Kamp.

### Richting Zeeland

Eind juli 1809 vertrokken de troepen spoorlags via Gorkum naar de linie tussen Willemstad en Bergen op Zoom op de grens van Zeeland. Een paar dagen ervoor waren de Britten op Walcheren geland, met de bedoeling Vlissingen te veroveren om



■ Het boomkunstbeeld van het soldaatje.

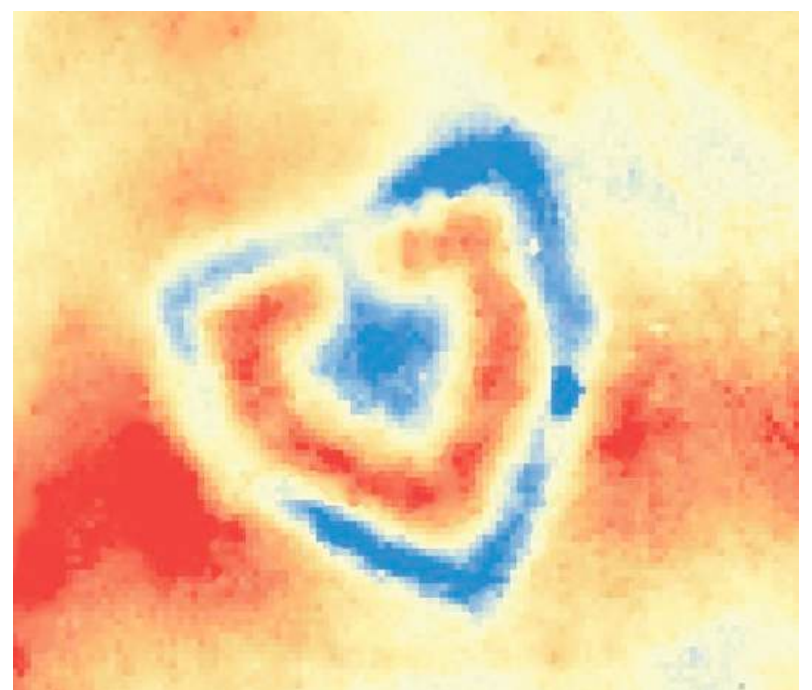
vervolgens met oorlogsbodems over de Westerschelde naar Antwerpen te zeilen. De tegenstand rond de vesting Vlissingen was echter taai. Vele Engelse soldaten kregen op grote schaal dysenterie (Zeeuwse koorts) en

stierven. Hierdoor moest het optrekken naar Antwerpen worden afgeblazen. De Britten keerden na enige maanden weer terug naar Engeland. De Napoleonische vloot in Antwerpen, die vernietigd had moeten worden, bleef daardoor intact.

### Naar Rusland

De soldaten die van de Gooise heide kwamen, hebben geen strijd tegen de Britten hoeven te leveren, maar kwamen ook niet terug. Later werden ze opgenomen in het leger van Napoleon en gingen ze ten onder op de steppen in Rusland. Grote kans dat onder de 4000 soldaten arme jongens uit het Gooi en omstreken waren, die maar soldaat geworden waren om te eten te krijgen.

Archeologisch onderzoek In en rond De Fransche Kamp zijn nog sporen te vinden van het kamp. In 2009 is er archeologisch onderzoek gedaan en zijn vele metalen voorwerpen



■ Laserfoto van bewakingskampje (blauw is lager; rood is hoger).

gevonden die te linken zijn aan soldaten uit die tijd. Met speciale laserfotografie, waarmee kleine verschillen in hoogte zijn te herkennen, zijn eetkuilen, drinkplaatsen voor paarden en een opgeworpen bewakingsfortje te herkennen (zie afbeelding).

Tekst en foto's: Klaas Oosterom

Over jongens die soldaat werden in het Franse leger heeft Iny Hoogendijk geschreven in het artikel 'Bussumers in het leger van Napoleon' n Bussums Historisch Tijdschrift jaargang 37 nummer 3 (december 2021).

In diverse bronnen wordt een link gelegd tussen De Fransche Kamp en de aanwezigheid van Franse troepen hier in het rampjaar 1672. Die troepen hebben inderdaad toen flink huisgehouden rond Naarden en bij 's-Graveland, maar daar is niet de naam Fransche Kamp aan ontleend.



■ Het koninkrijk Holland omstreeks 1809. FOTO: PICASA



■ Het uithangbord bij de receptie.